

POZIV NA OČITOVANJE ZA PROCJENU UČINKA

NAZIV INICIJATIVE	Europska inicijativa za otpornost na klimatske promjene i upravljanje klimatskim rizicima
VODEĆA GLAVNA UPRAVA (NADLEŽNI ODJEL)	Glavna uprava za klimatsku politiku – Odjel E1: Pripravnost i prilagodba
VJEROJATNA INICIJATIVE	VRSTA Zakonodavne i nezakonodavne mjere
OKVIRNI ROK	Četvrto tromjesečje 2026.
DODATNE INFORMACIJE	Prilagodba klimatskim promjenama

A. Politički kontekst, definicija problema i provjera supsidijarnosti

Politički kontekst

Cilj je europske inicijative za otpornost na klimatske promjene i upravljanje klimatskim rizicima, u skladu s [političkim smjernicama](#) predsjednice Komisije, utvrditi sveobuhvatan okvir i plan djelovanja za potporu zemljama EU-a, posebno u pogledu pripravnosti i planiranja, i osigurati redovite znanstveno utemeljene procjene rizika. Inicijativa je odgovor na zahtjeve [Europskog parlamenta](#) i [Vijeća](#), preporuke [Europskog revizorskog suda](#) i [Europskog znanstvenog savjetodavnog odbora za klimatske promjene](#) i rezultate [europske procjene klimatskih rizika](#). U [izvješću predsjednika Niinistöa](#) navodi se da je osiguravanje otpornosti na klimatske promjene u cijelom gospodarstvu, društvu i infrastrukturi ključno za održavanje temeljnih društvenih funkcija.

Ova je inicijativa važan dio šireg političkog programa za povećanje blagostanja, sigurnosti i konkurentnosti Europe. Djelovat će u sinergiji s odredbama o otpornosti i pripravnosti na klimatske promjene iz:

- [Kompasa konkurentnosti](#)
- [Strategije za Uniju pripravnosti](#)
- [Vizije za poljoprivredu i hranu](#)
- [Komunikacije Komisije o sljedećem višegodišnjem financijskom okviru](#)
- [Plana za čistu industriju](#)
- [Strategije za otpornost vodoopskrbe](#)
- [Europskog pakta o oceanima](#)
- [Akcijskog plana za kontinent umjetne inteligencije](#).

Pod vodstvom povjerenika Hoekstre, kako je opisano u njegovu [mandatnom pismu](#), inicijativa će se temeljiti na [Strategiji EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama iz 2021.](#), odredbama o prilagodbi iz [Europskog zakona o klimi](#) iz 2021., [Uredbi o upravljanju energetsom unijom i djelovanjem u području klime](#) iz 2018. i [izvješću iz 2024. o njezinu preispitivanju](#), [Komunikaciji Komisije o upravljanju klimatskim rizicima](#) i napretku postignutom u okviru [Misije EU-a za prilagodbu klimatskim promjenama](#).

Problem na koji se inicijativa odnosi

Europa se sve više suočava sa znatnim gubicima, uništavanjem i troškovima uslijed učinaka i rizika povezanih s klimom, uključujući češće i intenzivnije toplinske valove, suše i obilne kiše. Sve to utječe i na urbano i na ruralno stanovništvo.

U [europskoj procjeni klimatskih rizika](#) utvrđeno je 36 najvećih rizika i pokazalo se kako oni mogu dovesti do problema na razini cijelog sustava koji utječu na izgrađeni okoliš i infrastrukturu, prehrambene sustave, zdravlje ljudi, gospodarstvo i javne financije, ekosustave i vodu, odnosno na sve ključne elemente života i

gospodarstva. Također je ustanovljeno da Europa nije dovoljno pripremljena, a neki rizici već su dosegili kritične razine.

Stoga se i EU i njegove države članice moraju znatno bolje pripremiti za klimatske rizike i djelotvornije ih uklanjati¹.

Međutim, to i dalje onemogućuje splet prepreka, među kojima su:

- prepreke povezane s ponašanjem (npr. kognitivne predrasude, usmjerenost na kratkoročne rezultate, svijest o rizicima i percepcija rizika, negiranje i širenje pogrešnih informacija)
- financijske prepreke i nefunkcioniranje tržišta (npr. nedostatak financijskih sredstava, cjenovni signali koji ne odražavaju stvarne socijalne troškove sve većih klimatskih rizika, suprotstavljeni interesi, moralni rizik i iskorištavanje)
- institucionalne prepreke (npr. slabo upravljanje, nedosljedne ili neodgovarajuće politike, dinamika moći, osobni interesi, nedovoljan udio glasova za ranjive skupine, kratki izborni ciklusi, nepovezanost i difuzija odgovornosti)
- regulatorne prepreke (npr. neodgovarajući ili proturječni propisi i zakoni, postojeći pravni zahtjev za napredak u pogledu otpornosti i prilagodbe nije popraćen odredbama kojima bi se olakšala njegova provedba, neodgovarajuće odredbe o otkrivanju rizika) i
- prepreke povezane sa znanjem i informacijama (npr. ograničeno razumijevanje učinaka klimatskih promjena, ranjivosti i mogućnosti prilagodbe, ograničen pristup podacima o trenutačnim učincima, algoritmi društvenih medija).

Kako bi se prevladale te prepreke, hitno je potrebna odlučna i sveobuhvatna politička intervencija.

Temelj za mjere EU-a (pravna osnova i provjera supsidijarnosti)

Pravna osnova

Predviđena pravna osnova je članak 192. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Mogu se razmotriti i druge pravne osnove, ovisno o primljenim povratnim informacijama i rezultatima procjene učinka.

Praktična potreba za mjerama EU-a

Klimatski učinci i rizici sve su veći i već utječu na cijelo područje EU-a. Zato svi dionici na razini EU-a te na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini moraju razviti učinkovitu, sinergijsku suradnju.

Mnogi učinci i rizici povezani s klimatskim promjenama zajednički su svim državama članicama EU-a. Riječni sljevovi, energetske mreže, prometne mreže, lanci opskrbe, ekosustavi, tržišta i društva protežu se preko nacionalnih granica. Negativni učinci poplava, požara, oluja ili toplinskih valova mogu se lako proširiti iz jedne zemlje u drugu. Mjere EU-a stoga su nužne za jačanje i dopunjavanje nacionalnih, regionalnih i lokalnih inicijativa, koje bi mogle poslužiti i za pravodobno informiranje o međunarodnim aktivnostima.

Nadalje, klimatske nepogode utječu na mnoga područja politika koja su u podijeljenoj nadležnosti ili isključivoj nadležnosti EU-a. Klimatski rizici ugrožavaju glavne odgovornosti i ciljeve EU-a, kao što su sigurnost, socijalna pravda i zaštita, gospodarska i teritorijalna kohezija, javno zdravlje, sigurnost opskrbe hranom, funkcionalno unutarnje tržište i zaštita okoliša. Zbog toga su potrebne učinkovite mjere za otpornost i pripravnost na klimatske promjene u svim relevantnim sektorskim politikama EU-a.

¹ Komunikacija Komisije „Upravljanje klimatskim rizicima – zaštita ljudi i blagostanja”. COM(2024) 91 final.

Naposljetku, EU se od 1992. na međunarodnoj razini zalaže za globalne sporazume o klimatskim promjenama. To uključuje potrebu za stalnim napretkom prema postizanju globalnog cilja prilagodbe u skladu s člankom 7. Pariškog sporazuma.

Inicijative na razini EU-a stoga su neophodne kako bi se olakšala provedba koordiniranih, učinkovitih, djelotvornih i transformativnih mjera potrebnih za suočavanje s izazovom klimatskih promjena.

B. Ciljevi i opcije politika

Bez odgovarajućih mjera sve češći i intenzivniji nepovoljni klimatski učinci uzrokovali bi sve više štete, gubitaka i troškova. EU ne bi ostvario koristi povezane s većom otpornošću i pripravnnošću na klimatske promjene. Zajedno bi ti gubici i troškovi te izgubljene koristi izravno ugrozili postizanje temeljnih ciljeva EU-a.

Stoga je glavni cilj inicijative uvesti ambiciozniji, sveobuhvatniji i dosljedniji pristup EU-a otpornosti i pripravnosti na klimatske promjene za pojedinačne države članice i EU u cjelini. U okviru tog pristupa u potpunosti će se uzeti u obzir načela proporcionalnosti i supsidijarnosti te potreba za pojednostavnjenjem, primjerice smanjenjem administrativnog opterećenja povezanog s praćenjem i izvješćivanjem o napretku u prilagodbi klimatskim promjenama.

Može se očekivati da će inicijativa uključivati i nezakonodavne i zakonodavne mjere. Prednosti i nedostaci raznih opcija politike, od pravno obvezujućih pravila do ekonomskih instrumenata i informacijskih alata, procijenit će se na transparentan način u procjeni učinka.

Jedan od ciljeva inicijative bit će da se osigura da sva ulaganja osjetljiva na učinke klimatskih promjena budu osmišljena tako da se mogu nositi s klimatskim rizicima koji bi se mogli ostvariti tijekom njihova životnog vijeka („integrirana otpornost”). Promicat će se dobro upravljanje za otpornost na klimatske promjene, što će obuhvaćati primjenu zajedničkih referentnih klimatskih scenarija, usklađenije procjene rizika, bolje planiranje i provedbu te učinkovitije praćenje, izvješćivanje i evaluaciju. Nastojat će se poboljšati korištenje financijskih sredstava te konsolidirati i pojednostavniti postojeće pravne obveze (kao što su Europski zakon o klimi i Uredba o upravljanju energetske unije i djelovanjem u području klime).

Nastojat će se i povećati otpornost na klimatske promjene u svim relevantnim sektorima. Promicat će se komercijalne mogućnosti za MSP-ove i druge, čime će se povećati potencijal za inovacije i stvoriti novi portfelji projekata i tržišta za proizvode i usluge otporne na klimatske promjene.

Naposljetku, promicat će se korištenje satelitskih podataka i podataka *in situ*, umjetne inteligencije te (digitalnih i drugih) alata, usluga i aplikacija za procjenu klimatskih rizika, planiranje, provedbu, praćenje, izvješćivanje i evaluaciju.

C. Vjerojatni učinci i utjecaji

Poboljšanje pripravnosti i otpornosti na klimatske promjene pridonijet će konkurentnosti, sigurnosti i blagostanju Europe te zaštititi zdravlje i dobrobit svih Europljana, što će rezultirati pozitivnim gospodarskim, socijalnim i okolišnim učincima.

Društva u svim državama članicama EU-a bit će bolje informirana i otpornija, što će im omogućiti da se bolje pripreme za klimatske rizike i promjene, s pozitivnim ili smanjenim negativnim učincima za sve dionike.

Inicijativa će promicati pristup „jedno zdravlje” i „pravednu otpornost”, uz poštovanje temeljnih prava i jednakosti te priznavanje teritorijalnih razlika u klimatskim rizicima i učincima među državama članicama EU-a i njihovim regijama.

Osim toga, otvorit će nove komercijalne mogućnosti, potaknuti inovacije, povećati konkurentnost i pomoći u stvaranju novih tržišta za proizvode i usluge otporne na klimatske promjene, kao što su vodne tehnologije, regenerativna poljoprivredna rješenja, usjevi otporni na toplinu i sušu, osiguranje od klimatskih

rizika, korištenje podataka o svemiru, alati za modeliranje rizika i građevinski materijali otporni na klimatske promjene. Tako Europa može postati globalni predvodnik u otpornosti na klimatske promjene.

Inicijativa će doprinijeti ne samo 13. cilju održivog razvoja, koji se odnosi na klimatsku politiku, nego i nekolicini drugih ciljeva održivog razvoja jer pridonosi održavanju blagostanja i sigurnosti u okviru sektorskih politika.

D. Instrumenti bolje regulative

Procjena učinka

Priprema inicijative bit će u skladu sa smjernicama za bolju regulativu. Temeljit će se na procjeni učinka, uz analitičku potporu vanjskog izvođača. Očekuje se da će biti objavljena u četvrtom tromjesečju 2026.

Strategija savjetovanja

Strategija savjetovanja osmišljena je kako bi se dionici i šira javnost upoznali s inicijativom i iznijeli svoja stajališta te na djelotvoran i koristan način prikupljale informacije za donošenje politika utemeljenih na dokazima.

Uključuje četverotjedni poziv na očitovanje i otvoreno internetsko javno savjetovanje u trajanju od dvanaest tjedana (oboje objavljeni na portalu [„Iznesite svoje mišljenje”](#)), ciljane intervjue s relevantnim dionicima (uključujući MSP-ove i osjetljive sektore) i relevantnim službama Komisije i eventualno jedan ili više [europskih panela građana i građanki](#) i sastanaka fokusnih skupina s dionicima. Osim toga, organizirat će se posebni tematski sastanci za prikupljanje povratnih informacija od Radne skupine za prilagodbu klimatskim promjenama Odbora za klimatske promjene.

Informacije koje se prikupe u okviru savjetovanja evidentirat će se i analizirati i zatim uključiti u procjenu učinka. Poziv na očitovanje i dokumenti za otvoreno javno savjetovanje bit će objavljeni na sva 24 jezika EU-a i dionici će moći dati povratne informacije na bilo kojem od tih jezika. Poveznica na sudjelovanje bit će dostupna i na [informativnim stranicama](#) GU-a CLIMA.

Komisija će redovito ažurirati svoje internetske stranice i razmjenjivati informacije putem svojih kanala i mreža na društvenim medijima te biltena [Climate-ADAPT](#) i [Europskog opservatorija za klimu i zdravlje](#). Informacije će se razmjenjivati i na konferencijama, radionicama, drugim događanjima i sastancima, a najnovije informacije dostavljat će se Radnoj skupini za prilagodbu klimatskim promjenama Odbora za klimatske promjene i putem ciljane medijske komunikacije.

Cilj savjetovanja

Opći je cilj planiranog postupka savjetovanja informirati sve dionike o razvoju inicijative, pomoći im da razumiju koliko je ona bitna i relevantna te potaknuti njihovo aktivno sudjelovanje u pozivu na očitovanje, otvorenom javnom savjetovanju i drugim aktivnostima za sudjelovanje u inicijativi.

Konkretnije, cilj je savjetovanja popuniti praznine u znanju i dokazima u područjima kao što su procjene i objave klimatskih rizika, regulatorni okviri i standardi, upravljanje i nadzor, poticaji i provedba, financijski okviri, prekogranična suradnja i dosljednost, obveze i doprinosi sektorske politike, angažman i sudjelovanje dionika, novi socioekonomski trendovi i tehnološke inovacije.

Ciljani dionici

U ovom pozivu na očitovanje i javnom savjetovanju mogu sudjelovati svi građani, dionici i organizacije.

Za inicijativu će najvjerojatnije biti zainteresirani sljedeći dionici:

- međunarodne organizacije
- europske institucije
- nacionalne vlade i javna tijela
- regionalna i lokalna javna tijela
- privatni sektor
- interesne i nevladine skupine

- akademska zajednica i istraživačka tijela
- zajednice pogođene klimatskim promjenama i/ili izložene novim klimatskim rizicima.